

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Nucleus Juris Canonici

Thenhaven, Bernhard

Coloniæ Agrippinæ, 1739

IV. De Clericis non residentibus in Ecclesia vel Præbenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63382](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63382)

„cularibus iudicibus debet personaliter
 „vel etiam pecunialiter ullatenus con-
 „demnari. Quod *Engel h. t. n. 7. & 8.* etiam
 extendit ad uxorem illius, quia uxor se-
 quitur forum mariti. Talis tamen Cleri-
 cus licitè exercet negotiationem hone-
 stam victûs causâ, (quamvis aliis Cleri-
 cis non conjugatis ea sit interdicta) quo
 casu consueta vectigalia tanquam laicus
 præstare tenetur; imò si una dictarum
 trium conditionum in Minorista conjuga-
 to deficiat, nullo prorsus gaudet privile-
 gio Clericali.

TITULUS IV.

*De Clericis non residentibus in Ecclesia
 vel Præbenda.*

Revisis iis, quæ in *Nuc. Theol. Ex. 18.*
n. 5. §. 2. de Residentia præcisa & cau-
 sativa dicta sunt, specialiter *h. t.* obser-
 vanda sunt sequentia:

1. I. In *Decret. c. 3.* „Cùm Ecclesia vel
 „Ecclesiasticum ministerium committi
 „debet, talis ad hoc quærat persona,
 „quæ residere in loco, & curam ejus per
 „seipsam valeat exercere; quòd si aliter
 „actum fuerit, & qui receperit, acceptum
 „amittat; & qui dederit, largiendi po-
 „testate privetur. Item *C. 4.* Cùm perso-

„næ tali Ecclesia vel beneficium Eccle-
 „siasticum confertur, quæ residere in loco
 „& curam ejus per se valeat exercere, sed
 „efficere contradicat: rescribit Pontifex:
 „Cum verba accipienda sint cum effectu,
 „tales si præsentati fuerint, non debent
 „admitti, & admissi poterunt amoveri,
 „nisi fortè de licentia suorum Prælato-
 „rum, vel studio literarum, vel pro aliis
 „honestis causis contigerit eos abesse.

2. Conformiter his tradunt DD. Jure
 antiquo omne beneficium etiam simplex
 (quod inter Ecclesiastica ministeria com-
 putatur) requirere assiduam residentiam.
 Verùm hodie per generalem consuetudi-
 nem beneficia simplicia residentiam per-
 sonalem non exigunt, sed potest quis per
 substitutum eisdem deservire, (nisi ex
 fundatione, statuto aut consuetudine par-
 ticularis Ecclesiæ specialiter cautum sit,
 ut per se deserviat) exceptis Canonicati-
 bus; nam *Trid. sess. 24. de Ref. c. 12.* ex-
 pressè decernit: „Obtinentes in Ecclesiis
 „Cathedralibus aut Collegiatis Dignita-
 „tes, Canonicatus, Præbendas aut por-
 „tiones, non liceat vigore cujuslibet sta-
 „tuti aut consuetudinis ultra tres menses
 „ab eisdem quolibet anno abesse; alioquin
 „primo anno priventur dimidiâ parte
 „fructuum; altero omnibus fructibus;

„ crescente verò contumaciâ, ut si nec ter-
 „ tio anno debite resederint, procedatur
 „ ad privationem beneficii. Nihilominus
 de facto ex consuetudine aut specialibus
 Ecclesiarum Statutis ac Privilegiis multa
 aliter fieri & excusari videmus, v. g. quòd
 Canonicatus tales requirant tantum re-
 sidentiam semestris vel trimestris, qui
 tunc juxta *Laym. apud Busenb. L. 4. c. 2.
 dub. 1. art. 4.* inter beneficia compatibilia
 sunt numerandi. Valde tamen timendum
 esse, ait *Wagn. h. t. ad c. 3.* ne in multis
 corruptela potius quàm rationabilis con-
 suetudo irrepperit, & pravilegia magis
 sint quàm privilegia, quæ obtenduntur.

2. C. 7. „ Statuit Pontifex, ne Canoni-
 „ cis, dum sunt in servitio Prælati, quid-
 „ quam subtrahatur, quod de Communi-
 „ tatis beneficio ipsis debetur, nisi forte
 „ sint victualia, quæ non consueverunt
 „ absentibus exhiberi. Et C. 15. Cùm Epi-
 „ scopus M. Canonicorum suorum servi-
 „ tio vellet uti, illique obtenderent Con-
 „ stitutionem suæ Ecclesiæ juratam & a
 „ Sede Apost. confirmatam, ut Canonici
 „ non residentes priventur fructibus, illis
 „ duntaxat exceptis, quos infirmitas ex-
 „ cusaret, vel in servitio Sedis Apost. con-
 „ tingerit detineri, aut studia traherent lite-
 „ rarum, decernit Pontifex, ut duo ex
 „ Ca.

„Canonici in Episcopi servitio existentes
 „suarum fructus integrè percipiant Præ-
 „bendarum, cum absentes dici non de-
 „beant, sed præsentés, qui cum Episcopo
 „pro ipsius & Ecclesiæ servitio commo-
 „rantur; quia ut dicitur *Can. Scire debes*
 „7. q. 1. *Episcopus in Ecclesia est, & Ecclesia*
 „in Episcopo.

4. Unde Episcopus potest duos Cano-
 nicos Cathedrales vel Collegiatos, non
 plures, assumere & cogere, ut sint in suo
 servitio seu Canonici à latere, qui fictione
 juris habentur pro residentibus, iisque in
 absentia debentur fructus grossi seu cor-
 pus Præbendæ, qui annuatim seu certis
 anni temporibus juxta Ecclesiæ cuiusque
 consuetudinem ex fundis & redditibus in-
 ter debite residentes distribuuntur; non
 verò eis debentur distributiones quoti-
 dianæ, quæ tantum dari solent statis horis
 Divino Officio interessentibus, solentque
 appellari vel *Manualia*, quia communiter
 ad manum solvuntur; vel *Præsentia*, quia
 a præsentibus tantum percipiuntur; vel
Victualia, quia sæpe constant panibus Præ-
 bendariis aliisque esculentis. Notat tamen
Engelb. t. n. 36. Si alicubi certa victualia, ut
 frumentum, vinum, pisces, &c. certis anni
 temporibus inter residentes Canonicos
 sine respectu ad singulas in choro præsen-
 tias

tias distribuantur, potius fructibus annuis seu de mensa grossa, quam distributionibus esse accensenda; & consequenter, qui in absentia fructus annuos, etiam istos lucrabitur per se, seu secluso statuto aut consuetudine speciali.

5. II. *In 6. c. un. b. t.* „Consuetudinem, „quæ in quibusdam Ecclesiis inolevit, „percipiendi distributiones, dummodo „Canonici aliique beneficiati præsentem „sint in Civitate, licet Officiis Divinis non „interessent, Pontifex penitus reprobatur, „statuens, ut eæ, in quibuscunque rebus „consistant, inter eos tantum dividantur, „qui Officiis Divinis in ipsis Ecclesiis intersunt, juxta cujusque Ecclesiæ rationabilem ordinationem jam factam aut faciendam. Qui verò aliter de distributionibus ipsis quidquam acceperit, (exceptis iis, quos infirmitas seu justa & rationabilis corporalis necessitas, aut quos evidens Ecclesiæ utilitas excusat) earum dominium non acquirat, nec eas faciat suas, & ideo ad omnium restitutionem teneatur. De Distributionibus etiam pro defunctorum anniversariis idem observandum est. Unde portiones funerales, juxta *Pirrh. b. t. n. 97.* etsi non veniant nomine distributionum, iis tamen æquiparantur, & eodem jure ac privilegio gaudent.

dent. Hanc Constitutionem etiam à Canonessis earumque Abbatissis censet observandam *Lac. L. 4. n. 881.* eamque innovavit *Trid. l. cit.* dicens: „Distributiones, qui statis horis interfuerint, recipiant; reliqui quavis collusione aut remissione exclusâ his careant. *An verò portiones absentium accrescant presentibus, vel Ecclesie, aut mensæ communi?* Spectanda est consuetudo vel ordinatio rationabilis singularum Ecclesiarum.

6. Nonnullæ tamen hoc Cap. assignantur causæ, ob quas absentes fictione juris non tantum residentes, sed etiam Divinis interessentes habentur, ut iis quoque debeantur distributiones, videl. 1. *Infirmitas*, per quam impeditur quis Divinis interesse, estò causam infirmitati dederit. *Nec obstat*, quòd famulo ægrotanti non debeatur salarium. *Nam* Clerico infirmo non dantur distributiones tanquam merces & salarium laboris impensi, (aliàs esset simonia) sed tanquam stipendium in alimenta propter obligationem ad ministerium Ecclesiasticum, & Ecclesia suos ministros non tanquam famulos conductos, sed ut filios vult tractari, quibus etiam infirmis à parentibus debentur alimenta. Ob hanc causam etiam distributiones lucrari possunt, qui

causâ sanitatis, sectione venæ usi, ad ther-
 mas abeunt, curâ acidularum utuntur,
 &c. Item senes v. g. octuagenarii, aut
 qui 40 annis soliti sunt chorum frequen-
 tare juxta consuetudines locorum. 2. *Cor-*
poralis necessitas, si v. g. Canonico ex as-
 sistentia Chori grave damnum ab inimico
 immineat &c. 3. *Evidens Ecclesia*, non
 universalis, sed propriæ, *utilitas*; si v. g.
 Canonicus aliò mittatur ad tuenda jura
 suæ Ecclesiæ; & quamvis tali de jure
 communi ex *Cap. 30. de Elect. in 6.* non
 debeantur distributiones, tamen *in cit.*
Cap. un. h. t. Bonifacius approbat con-
 suetudinem, ut & ipsi tribuantur. In va-
 riis insuper casibus ex Privilegio Apost.
 v. g. visitantes nomine Episcopi limina
 Apostolorum &c. aut consuetudine à jure
 non reprobata absentes acquirunt distri-
 butiones, de quibus Canonistæ h. t. sal-
 tem absenti causâ studiorum distribu-
 tiones non debentur; nam *c. 32. de Prebend.*
 rescribit Pontifex: „Etsi Archidiacono
 „E. in sacra Pagina cupienti studere jul-
 „ferit proventus suos integrè ministrari,
 „nolle se tamen, ut quotidianæ ei distri-
 „butiones tribuantur.

